

Hållbarhetskommisionens rekommendationer och åtgärder

Bakgrund

Stockholms stad inrättade Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm under 2015 med uppdraget att analysera skillnader i livsvillkor i kommunen och förslå åtgärder för att minska dessa skillnader.

Kommissionen har tagit fram flera rapporter inom olika fördjupningsområden. I rapporterna beskrivs, utöver fördjupade analyser, även rekommendationer och åtgärder som staden kan vidta i syfte att minska skillnaderna i livsvillkor. Åtgärderna redovisas kopplade till ett antal övergripande rekommendationer som anger en inriktning för prioriteringar av insatser för att främja en socialt hållbar utveckling i Stockholm.

I underlag till budget ska de nämnder som ges huvudansvar för åtgärder i kommissionens rapporter redovisa hur de avser arbeta vidare med respektive åtgärd. De nämnder som är delansvariga för åtgärder ska beskriva sina förutsättningar för att bidra till åtgärdens genomförande utifrån nämndens ansvar och åtgärdens genomförbarhet.

Delrapporten Från delad till enad stad

I delrapporten Från delad till enad stad, inom utvecklingsområdet Boende och stadsmiljö, föreslås åtgärder för att stärka det sociala hållbarhetsperspektivet i stadsplaneringen. Bland annat föreslås åtgärder för att öka kunskaper och kompetens inom staden, för att stärka förutsättningarna för det lokala medskapandet samt förbättra verktygen i stadsplaneringen. En analysmodell föreslås för socialt värdeskapande. I rapporten föreslås även en särskild satsning på utvalda profilprojekt för socialt hållbar stadsutveckling som kan främja kunskaps- och metodutveckling.

Nedan listas kommissionens rekommendationer och förslag till åtgärder inom utvecklingsområdet boende och stadsmiljö.

6.1 Utveckla kompetensen om socialt hållbar stadsplanering

6.1.1 Åtgärd: *Styr forskningsnära samverkan mot kunskapsutveckling rörande social hållbarhet.*

Beskrivning: Staden behöver prioritera forskningsnära samverkan för kunskapsutveckling om socialt hållbart stadsbyggande. Det kan t.ex. ske genom att erbjuda forskningsmöjligheter för anställda och tid för forskningssamverkan för att utveckla fördjupad kunskap.

Ansvarig: Stadsbyggnadsnämnden i samverkan med kommunstyrelsen, trafiknämnden, miljönämnden och exploateringsnämnden.

Svar: Stockholms stad har beviljats pengar för hållbar stadsutveckling. Pengarna ska användas för att utveckla innovationsplattformen Hållbara Stockholm. Det innebär att projektets parter tillsammans kommer att utveckla och driva kompetensutveckling, nätverk och andra verktyg så att nya idéer och innovationer lättare och snabbare kan bidra till arbetet med att skapa 140 000 bostäder på ett hållbart sätt till 2030, inte minst med hjälp av nya digitala verktyg och plattformar.

I projektet kommer SP Sveriges tekniska forskningsinstitution och Swedish ICT att samarbeta med Stockholms stad och KTH för att möta utmaningarna inom framtidens bostadsförsörjning.

Projektet koordineras av Stockholms stad, exploateringskontoret, och stöds från stadsledningskontoret.

För att kunna hantera stadens komplexitet krävs i många fall olika typer av kompetens och satsningar på gränsöverskridande kunskapsbyggande, liksom samarbete med aktörer som kan omvandla kunskapen till nya produkter, processer och tjänster. Detta gäller när staden växer och när det byggs nya stadsdelar, men även i förvaltningen av det som redan finns, och när det finns behov av upprustning och renovering av äldre områden.

En stor andel av de s.k. miljonprogramsområdena kommer att behöva genomgå omfattande upprustning de närmaste decennierna. Detta medför möjligheter att hitta nya vägar till stärkt ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i sådana områden. Det ger också möjligheter att testa nya lösningar och

utveckla produkter, processer och tjänster som kan spridas nationellt och internationellt.

6.1.2 Åtgärd: *Genomför utbildningsinsatser om socialt hållbar stadsplanering och – utveckling.*

Beskrivning: Kunskapen om socialt hållbart stadsbyggande ska utvecklas inom berörda förvaltningar. Utbildningarna ska erbjuda både forskningsbaserade teoretiska fördjupningar samt praktiska metoder och verktyg som kan användas direkt i stadsplaneringen.

Ansvarig: Stadsbyggnadsnämnden i samverkan med trafiknämnden, miljönämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden och Stockholms stads bostadsbolag.

Svar: Exploateringsnämnden kommer att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden identifiera för uppdraget relevanta utbildningsinsatser för att nå rätt målgrupp med rätt innehåll.

6.1.3 Åtgärd: *Satsa på profilprojekt för socialt hållbar stadsutveckling.*

Beskrivning: En särskild satsning på utvalda profilprojekt för socialt hållbar stadsutveckling kan främja kunskaps- och metodutveckling inom staden. Pågående stadsutvecklingsprojekt som kan vara aktuella att utgå ifrån är t.ex. projekt i Skärholmen, Östberga/Årstafältet, Högdalen/Rågsved och Husby. Bostadsbyggande ska bidra till minskad boendesegregation och innovativa boendelösningar kan prövas. Profilprojekten kan också användas för att utveckla metoder för ökad delaktighet i planeringen.

Ansvarig: Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i samverkan med berörda stadsdelsnämnder och Stockholms stads bostadsbolag. Enskilda insatser kan också involvera ytterligare nämnder och bolag.

Svar: Utifrån stadens budget ska exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla arbetet och en metod för att ta fram större generella detaljplaner och processer där detaljplaner föregår markanvisningar ska prövas. Syftet är att öka volymen i bostadsbyggandet, minska detaljstyrningen i detaljplanerna och skapa snabbare planprocesser. Ett första sådant projekt ska genomföras i Skärholmens stadsdelsnämndsområde, Fokus Skärholmen, med ambitionen att över 4 000 nya bostäder ska byggas. Denna metod ska även testas i andra områden, exempelvis i Vantör.

För att säkerställa viktig kunskap i planeringen ska medborgarna involveras tidigt i processen. Nya arbetssätt för dialog och samråd ska användas, exempelvis genom ny teknik, för att uppnå ett ökat medborgardeltagande.

6.2 Stärk det lokala medskapandet i stadsplaneringen

6.2.1 Åtgärd: *Samordna områdesplaneringen med lokala utvecklingsprogram.*

Beskrivning: Enligt budget ska det finnas ett tydligt fokus på de delar av staden som har störst behov av utveckling. Alla stadsdelsnämnder ska ta fram lokala utvecklingsprogram som baseras på en dialog med invånare och lokala aktörer samt en förstärkt samverkan inom Stockholms stad. Enligt budgeten ska stadsplaneringen i högre utsträckning ske genom områdesplanering där detaljplaner utvidgas för att fånga in större utbyggnadsområden.

Ansvarig: Stadsbyggnadsnämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna och exploateringsnämnden.

Svar: Ett högt bostadsbyggande i alla delar av staden är en förutsättning för en välfungerande bostadsmarknad. Bristen på bostäder i staden är omfattande och drabbar i första hand socioekonomiskt svaga grupper och unga. Därför görs särskilda satsningar för att effektivisera byggnadsprocesser, bygga fler hyresrätter och mindre bostäder med rimliga hyror för att underlätta för ungdomar, studenter och nyinflyttade att komma in på bostadsmarknaden.

Med Fokus Skärholmen vill Stockholms stad pröva en ny metod för att ta fram större generella detaljplaner och processer där detaljplaner föregår markanvisningar prövas. För att säkerställa att stadsplaneringen stödjer en socialt hållbar utveckling med minskade skillnader i staden, ska ett socialt perspektiv anläggas i tidiga skeden av planeringen.

6.3 Utveckla verktyg som styr stadsplaneringen mot en jämlik och sammahållen stad

6.3.1 Åtgärd: *Utveckla modell för socialt värdeskapande analys (SVA).*

Beskrivning: Planeringen ska spegla stadens övergripande visioner och strategier när det gäller socialt värdeskapande stadsutveckling. Stadsbyggnadsnämnden har i uppdrag att i samråd med exploateringsnämnden och trafiknämnden utveckla sociala konsekvensanalyser, för att bland annat uppfylla folkhälsomålen. Det sociala värdeskapandet kan handla om att stärka samband som motverkar rumslig segregation, att säkerställa funktionsblandning och mötesplatser i stadsrummet. Det kan också handla om att med stadsbyggnadsåtgärder bidra till att stärka social sammanhållning för att främja tilliten i lokalsamhället och att planera för att bostadsbyggandet ska bidra till minskad boendesegregation.

Ansvarig: Stadsbyggnadsnämnden i samverkan med övriga tekniska nämnder, kulturnämnden, berörda stadsdelsnämnder och Stockholms stads bostadsbolag.

Svar: En viktig målsättning med Fokus Skärholmen är också att stärka den sociala hållbarheten i stadsutvecklingsområdet med betoning på hur rumsliga kvaliteter skapar förutsättningar för människor att känna stolthet och rådighet över sin livsmiljö, tilltro till grannar och andra människor. Åtgärder föreslås också för att stärka förutsättningarna för det lokala medskapandet i stadsplaneringen.

Fokus Skärholmen ska rumma flera upplåtelseformer och ett varierat bostadsutbud som kan tillgodose olika gruppers behov. Förtätningen bör sträva efter att skapa en intimare rumslighet i de offentliga rummen där människor upplever trygghet av närheten till andra människor, med aktiva bottenvåningar, entréer och fönster som vetter mot gator och stråk.

Exploateringsnämnden kommer mot bakgrund av detta att tillsammans med övriga tekniska nämnder under 2016 delta i arbetet med att utveckla en modell för socialt värdeskapande analys. Under 2017-2018 kommer metoder och arbetssätt implementeras för att säkerställa att kommissionens mål uppnås.

Delrapporten ”En skola där alla ska lyckas”

Utifrån delrapporten ”En skola där alla ska lyckas”, från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden pekats ut som ansvariga för att analysera grundskolans/gymnasieskolans placering, utformning och inriktning i samband med utbyggnaden av nya skollokaler med syfte att motverka ökad segregation enligt åtgärd 6.2.1 nedan.

6.2 Minska skolsegregationen

6.2.1 Åtgärd: *Analysera grundskolans/gymnasieskolans placering, utformning och inriktning i samband med utbyggnaden av nya skollokaler med syfte att motverka ökad segregation.*

Beskrivning: I både stadsplanering och lokalplanering ska sociala konsekvensanalyser göras för att lokalisering och utformning av skollokalerna ska bidra till en social hållbarhet och minskad skolsegregation.

Ansvarig: Exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Svar: Exploateringsnämnden ska ha ett nära samarbete med de nämnder och bolagsstyrelser som ansvarar för skola, idrottsytor och annan samhällsservice för att se till att stadsplaneringen karaktäriseras av ett helhetsperspektiv. Den fysiska planeringen av staden är en viktig faktor för den sociala sammahållningen och för att minska skillnaderna mellan stadens olika delar. Under 2016 avser exploateringsnämnden att tillsammans med övriga nämnder utveckla uppdraget om sociala konsekvensanalyser. Under 2017-2018 kommer metoder och arbetsätt implementeras för att säkerställa att kommissionens mål uppnås.

Byggnationen av exempelvis skolor ska ske i tidigt skede så att ändamålsenliga lokaliseringar kan erhållas till rimliga kostnader för mottagande nämnd.

Ansvaret för att säkerställa skolförsörjningen ligger inom utbildningsnämndens ansvarsområde, men kräver ett nära samarbete mellan berörda nämnder och bolag.